

Screening af potentielle levesteder for beskyttede arter og naturpotentialialet

Danmarks Midtpunkt

Efterår 2024

Udarbejdet af: OHZA
Kontrolleret af: MRLU
Godkendt af: MRLU
Dato: 03.12.2024
Version: 2.0
Projekt nr.: 1024618

Artelia A/S
Buddingevej 272
DK-2860 Søborg
+45 4457 6000
CVR: 64 04 56 28
www.arteliagroup.dk

Indholdsfortegnelse

1	Introduktion	4
1.1	Baggrund	4
1.2	Formål	5
2	Undersøgelsesmetoder	5
2.1	Skrivebordsundersøgelse.....	5
2.2	Feltbesigtigelse den 5. november 2024.....	6
3	Resultater	6
3.1	Skrivebordsundersøgelse.....	6
3.1.1	Flagermus.....	6
3.1.2	Andre bilag IV- og fredede arter	6
3.2	Feltbesigtigelse den 5. november 2024.....	7
4	Anbefaling for videre undersøgelse	10
5	Naturpotentiale	10
5.1	Rødlistede arter	10
5.2	Potentiale i de nuværende arealer	11
5.3	Vigtige redskaber til at skabe mere biodiversitet.....	11
5.4	Dyrelivet på arealerne	12
6	Monitorering af biodiversitet	12

1 Introduktion

1.1 Baggrund

Rørvig Kro Holding ApS ønsker at udvikle et areal, der omfatter matriklerne nr. 13a, 13ca og 1b, Rørvig By, Rørvig, i Odsherred Kommune.

Projektarealet beliggende i landzonen og grænser op til et større sommerhusområde. Det omfatter en kombination af skovbevoksede arealer, agerland i omdrift og en mindre gård. Området er karakteriseret ved et kuperet landskab og en fredfyldt atmosfære.

Rørvig Kro Holding ApS har anmodet Artelia A/S om at gennemføre en indledende feltbesigtigelse af projektarealet samt vurdere dets naturmæssige potentiale, da området kan indeholde levesteder for beskyttede arter, herunder bilag IV-arter.

Når det konkrete projektforslag er udarbejdet, vil det være nødvendigt at indhente en række myndighedstilladelser. Dette notat gennemgår ikke de lovmæssige krav, der er forbundet med det forestående projekt.

Billede 1 - Oversigtskort over projektarealet. Projektafgrænsning markeret med rød.

1.2 Formål

Formålet med dette notat er at screene projektarealet for potentielle levesteder for bilag IV-arter og andre beskyttede arter. Screeningen udgør en indledende vurdering og danner grundlag for en eventuel detaljeret kortlægning af levesteder og arter.

En kortlægning kan efterfølgende blive nødvendig, hvis screeningen viser, at arealet potentielt kan rumme bilag IV-arter eller deres levesteder, eller hvis projektet vurderes at kunne have en negativ påvirkning på sådanne arter og deres levesteder.

Dette notat vurderer arealets egnethed som levested for beskyttede arter baseret på en kombination af skrivebordsundersøgelser og en feltbesigtigelse udført den 5. november 2024.

2 Undersøgelsesmetoder

2.1 Skrivebordsundersøgelse

Indledningsvist blev der foretaget en skrivebordsundersøgelse baseret på offentligt tilgængelige oplysninger om projektarealet og de omkringliggende områder. Formålet var at identificere potentielle levesteder for bilag IV-arter og fredede arter samt at undersøge tidligere registreringer af sådanne arter i området.

Til undersøgelsen blev oplysninger indsamlet fra følgende databaser:

- Arter.dk
- Danmarks Naturdata
- Danmarks Arealinformation

Der blev søgt på artsfund op til 10 år tilbage. For flagermusarter (bilag IV-arter) blev der søgt i en radius af 10 km fra projektarealet for at inkludere alle arter, der potentielt kunne benytte området som levested. For andre beskyttede arter, som padder (frøer, tudser og vandsalamandre), blev der undersøgt inden for en radius af ca. 500 m fra projektarealet.

Som en del af skrivebordsundersøgelsen blev der udarbejdet kortmateriale, der markerer potentielle levesteder for bilag IV-arter og fredede arter.

Disse levesteder blev vurderet på baggrund af:

- Naturstrukturer identificeret via luftfotos
- Registrerede §3-naturtyper
- Tidligere indrapporterede artsfund

Denne skrivebordsundersøgelse dannede grundlaget for den efterfølgende feltbesigtigelse og vurdering af projektarealet.

2.2 Feltbesigtigelse den 5. november 2024

Feltbesigtigelsen blev gennemført den 5. november 2024 af en biolog og en skov- og landskabsingeniør med stor erfaring inden for naturkortlægning og vurdering af bilag IV-arter.

Undersøgelsen omfattede en gennemgang af de centrale habitattyper på arealet, herunder søen, plantageskoven og de tilstødende områder. Observationerne blev foretaget med henblik på at identificere elementer, der kan fungere som levesteder for beskyttede arter, og data fra besigtigelsen udgør grundlaget for vurderingerne.

3 Resultater

3.1 Skrivebordsundersøgelse

3.1.1 Flagermus

Undersøgelsen viste at der indenfor 10 km af projektarealet, er fundet 6 arter af flagermus: Dværgflagermus (28 fund), Trolldflagermus (2 fund), Sydflagermus (2 fund), Vandflagermus (2 fund), Brunflagermus (2 fund) og Brun langøre (1 fund).

Heraf er 5 af flagermusarterne fundet indenfor en afstand af 800 m af projektarealet, ved nærliggende sø (Dybesø).

3.1.2 Andre bilag IV- og fredede arter

Indenfor 1 km af projektarealet er der fundet 5 arter, som er fredede, men ingen andre bilag IV-arter end flagermus, som er beskrevet ovenfor.

Skrubtudse (4 fund) og Grøn frø (2 fund) er begge blevet registreret inden for de seneste 10 år.

3.2 Feltbesigtigelse den 5. november 2024

Der er udarbejdet et kort over feltbesigtigelsen, hvor stederne refereres til med numre.

Ved feltbesigtigelsen blev hele projektarealet gennemgået og undersøgt for potentielle levesteder, primært for arter af flagermus og padder.

Træer blev eftersøgt for hulheder, løs bark og grenafkast. Der blev undersøgt for dødt ved, gren- og stenbunker samt vandhuller.

Billede 2 - Interessepunkter ved feltbesigtigelsen. Projektafgrænsningen markeret med rød. Kilde: Dataforsyningen.

1. punkt

Flere træer på arealet udgør potentielle levesteder for flagermus, herunder udgåede hyld, som kan have egnede hulheder. Disse levesteder er dog placeret lavt og vurderes derfor som mindre optimale. Flyveforholdene omkring træerne er gode.

I randzonen findes desuden kvasbunker, halmballer og dødt ved, som har et stort potentiale som rastested for padder. Et nært område med affald har også et begrænset potentiale for bilag IV-arter.

Vurdering: Placeringen i landskabet gør forholdene mindre optimale for padder og mindre optimale for flagermus.

2. punkt

Langs markskellet findes mindre buskvegetation, som rummer enkelte levesteder af lav kvalitet. Der er løs bark og huller, men områdets placering i landskabet gør det mindre egnet til at understøtte padder.

Vurdering: Ikke optimalt for padder på grund af placeringen i landskabet. Vegetationen er for lav til at udgøre et optimalt levested for flagermus, men kan udgøre en vigtig ledelinje i landskabet.

3. punkt

En flisstak på området vurderes at kunne udgøre et godt midlertidigt levested for padder. Stakken vil dog blive fjernet kort tid efter besigtigelsen.

Vurdering: Optimalt levested for padder, men fjernes grundet salg af flis.

4. punkt

Plantageskoven indeholder kanttræer, især mod nord, som kan udgøre potentielle levesteder for flagermus. Selve plantagen vurderes ikke som egnet, da den består af tætte, tynde træer, er mørk og domineret af nåltræer.

Et større område i plantagen er ryddet og tilsået med en blomsterblanding af ikke-hjemmehørende arter, som ikke vurderes at tilføre nogen naturværdi.

Vurdering: Få optimale levesteder for flagermus.

5. punkt

Ved fortidsmindet syd for plantageskoven findes meget gamle egetræer, der vurderes som oplagte levesteder for flagermus. Der blev desuden fundet liggende dødt ved, hvor flere individer af Lille vandsalamander blev observeret.

Vurdering: Optimale levesteder for padder og flagermus.

6. punkt

Skovpartiet syd for projektarealet rummer kun få potentielle levesteder. Træerne er tynde, og der er kun begrænsede samlinger af dødt ved og løs bark. Området indeholder også en stor jordbunke.

Vurdering: Ikke optimalt for padder eller flagermus.

7. punkt

Den firkantede sø kan potentielt rumme bilag IV-arter, men vurderes ikke at være godt egnet. Den er lysåben med meget få vand- og sumpplanter og bærer præg af jagtaktiviteter, herunder fodring.

Vurdering: Mindre optimalt for padder og ikke egnet for flagermus.

8. punkt

Sø bag gård blev observeret med lav vandstand, skrå brinker og mange sumpplanter samt naturlig bredvegetation. Søen er tydeligt næringspåvirket, og der foregår fodring. Vegetationen langs bredden holdes delvist nede, muligvis for at fremme jagt. Enkelte træer langs søbredden vurderes som egnede levesteder for flagermus.

Vurdering: Optimalt levested for padder, mindre optimalt for flagermus.

9. punkt

Ved midtpunktsstenen findes flere gamle træer, som vurderes at være egnede levesteder for flagermus.

Vurdering: Optimale levesteder for flagermus.

10. punkt

Vandhullet nord for projektarealet kunne ikke besigtiges tæt på, da det ligger på privat grund. Det fremstår dog delvist lysåbent med gode forhold. Der er også en stor stenbunke nær vandhullet og kratpartier ved bygninger syd for området.

Vurdering: Optimalt levested for padder.

11. punkt

Et levende hegn på arealet rummer flere egnede levesteder, herunder træer, liggende dødt ved og mindre kratpartier. Gamle træer mod vest, der ligger på privat grund, vurderes også som egnede for flagermus.

Vurdering: Få levesteder for flagermus og padder.

12. punkt

Ved huset findes gamle frugttræer og et stort asketræ, som udgør gode levesteder for flagermus. Derudover vurderes en gammel staldbygning som et særligt godt levested for flagermus.

Vurdering: Optimalt levested for flagermus.

13. punkt

Søen syd for projektarealet kunne ikke besigtiges tæt på, da den ligger på privat grund. Den fremstår lysåben med gode forhold for padder.

Vurdering: Optimalt levested for padder.

4 Anbefaling for videre undersøgelse

Levestedsvurderingen i denne screening kan ikke danne grundlag for en fuld kortlægning af beskyttede arter og deres levesteder, men indikerer, at der findes egnede levesteder for bilag IV-arter og andre fredede arter både inden for projektarealet og i dets nærhed.

På den baggrund anbefales det at gennemføre en fuld levestedskortlægning, inden anlægsarbejdet påbegyndes. Denne kortlægning vil sandsynligvis skulle suppleres med specifikke undersøgelser af padder og flagermus. Sådanne undersøgelser kræver feltundersøgelser tre til fire gange i løbet af sæsonen (fra primo april til ultimo september) for at sikre en præcis og dækkende vurdering af tilstedeværelsen af bilag IV-arter og deres levesteder.

5 Naturpotentialer

Projektarealet er beliggende i nærheden af unik natur, og inden for meget korte distancer findes flere rødlistede arter samt arter udpeget som SKI-arter, som er 'Særlig Kommunal Interesseart'.

I projektarealet, er flere områder med nuværende markdrift markeret til naturgenopretning. Artelia kan hjælpe med biodiversitetsplanlægning og driftsplaner.

5.1 Rødlistede arter

Den Danske Rødliste er fortegnelsen over danske plante-, dyre- og svampearter, der er blevet vurderet til at være i risiko for at uddø. Rødlisten giver et samlet overblik over, hvor truet en art er, og om artens antal og levesteder er stabile eller er i frem- eller tilbagegang (Kilde: Miljøstyrelsen).

Ved skrivebordsundersøgelsen blev der fundet flere rødlistede arter indenfor 500 m af projektarealet, som ville være begunstiget af en evt. naturgenopretning.

- *Tyklårssolbille*

På Den Danske Rødliste er Tyklårssolbille vurderet som 'Næsten truet'. Det betyder at der er risiko for at den vil uddø i den danske natur, på længere sigt.

Arten er varmeelskende og holder til i kystnære, solåbne, græs- og urtebevoksede habitater, og dens larver findes på Eng-brandbæger og arter af tidsel.

Tyklårssolbille er udpeget SKI-art og kommunen har derfor et øget fokus på denne art og dens habitat.

Billede 3 - Tyklårssolbille. Foto: dreamstime.com

- *Sørgekåbe*

På Den Danske Rødliste er Sørgekåbe vurderet som 'Sårbar'. Det betyder at arten har stor risiko for at den vil uddø i vild bestand i den danske natur, på længere sigt.

Arten har brug for lysåbne områder og skovbryn med arter af pil, birk og elm.

- *Kantet kohvede*

På Den Danske Rødliste er Kantet kohvede vurderet som 'Truet'. Det betyder at der er meget stor risiko for at arten uddør i vild bestand i den danske natur, i nær fremtid.

Arten findes kun på få lokaliteter i Danmark, ved skovbryn, strandoverdrev og -volde, og vurderes at være i tilbagegang. Vokser gerne på høslætarealer.

Kantet kohvede er udpeget SKI-art og kommunen har derfor et øget fokus på denne art og dens habitat.

Kantet kohvede er fundet i den nordlige del af undersøgelsesområdet langs Myntestien og er myrespredt, det vurderes derfor ikke at arten ville kunne sprede sig spontant til projektarealet, selv ved egnede habitater.

5.2 Potentiale i de nuværende arealer

Området, hvor der i øjeblikket græsser får, har et betydeligt potentiale for hurtig udvikling af et vådområde. Arealet er beliggende i nærheden af et aktivt vandhul, og i våde perioder dannes der midlertidigt en sø på området. Denne dynamik giver mulighed for at forbedre og udvide de eksisterende vådbundsområder samt eventuelt anlægge endnu en sø, hvilket kan bidrage til øget biodiversitet og skabe et optimalt habitat for både fugle og bilag IV-arter.

Området omkring den planlagte restaurant ligger højt i terrænet og har potentiale til at blive omdannet til et lysåbent, bakket græsland. En sådan tilpasning vil kunne understøtte levesteder for flere af de nævnte rødlistede arter og insekter, hvilket vil styrke den samlede naturværdi og biodiversitet i området. Dette kunne understøttes af en assisteret spredning af frø høstet fra de omkringliggende naturarealer.

Området vurderes på nuværende tidspunkt at være noget næringsbelastet efter flere års markdrift. For at forbedre forholdene for den naturlige vegetation på arealet er det vigtigt at reducere mængden af næringsstoffer i jorden. Dette kan gøres ved at udpine arealet, hvilket indebærer, at man fjerner næring fra jorden – for eksempel ved at lade planter vokse og derefter fjerne det høstede materiale, så næringsstofferne ikke føres tilbage til jorden. Denne proces skaber et mere naturligt og artsrigt miljø, som bedre understøtter vilde planter og dyr.

Søen bag bygningen fremstår i øjeblikket næringspåvirket, hvilket begrænser dens potentiale. Tilstanden kan dog relativt nemt forbedres ved at stoppe fodring i søen, da dette vil reducere tilførslen af næringsstoffer og fremme en sundere økologisk balance. Søen har en veludviklet bredvegetation, som kan understøtte en øget biodiversitet, hvis næringsniveauet sænkes. Dette giver et godt udgangspunkt for at forbedre søens funktion som levested for dyre- og planteliv.

Potentialet for plantageskoven vurderes som lavt. Træerne står meget tæt og har derfor en begrænset diameter, hvilket reducerer deres værdi som levesteder for dyreliv, herunder bilag IV-arter. De mørke og skyggefulde forhold under trækronerne begrænser væksten af bundvegetation og dermed diversiteten i økosystemet. Der er enkelte kanttræer, som på længere sigt kan udvikle sig til potentielle levesteder for bilag IV-arter, men de nuværende forhold giver kun begrænsede muligheder for at understøtte en rig og varieret natur samt bilag IV-arter.

5.3 Vigtige redskaber til at skabe mere biodiversitet

En af de vigtigste prioriteter for at fremme biodiversiteten på et projektareal er at bevare og beskytte den natur, der allerede er til stede. Dette indebærer, at eksisterende elementer som træer, søer,

dødt ved (både stående og liggende) samt vådbunds- og græslandsområder bør bevares i videst mulige omfang. Naturen tager tid at udvikle sig, og kontinuitet er afgørende for en langsigtet positiv udvikling af biodiversiteten.

Der er en række enkle og effektive tiltag, som kan understøtte den biodiversiteten på et areal. For eksempel bør stående døde træer efterlades stående, da de fungerer som levesteder for mange arter, og fældet træ kan blive liggende, så det kan blive en ressource for insekter, padder og svampe. Andre tiltag, såsom at etablere stenbunker og grenbunker, kan også skabe skjulesteder og leveområder for mange dyr. Kvastårne kan især være gavnlige for fugle, da de tilbyder både skjul og mulighed for redebygning i toppen, mens bunden indtages af insekter og padder.

Flere elementer kan integreres som landskabselementer, der både formidler viden om arter og natur og samtidig bidrager med æstetiske kvaliteter. For eksempel kan elementer som skovkunst, inspireret af lokale arter eller naturens former, skabe visuel værdi og vække nysgerrighed. Disse installationer kan kombineres med informationstavler, der fortæller om biodiversiteten i området, og på den måde styrke både oplysning og oplevelse.

5.4 Dyrelivet på arealerne

De nuværende marker i omdrift tilbyder kun meget begrænsede levesteder for fugle på grund af manglende variation, føde og skjul. En omlægning til natur med vådområder og åbent græsland vil forbedre forholdene for fuglelivet ved at tiltrække flere insekter og smådyr, som udgør en vigtig fødekilde, og ved at skabe nye levesteder.

Foruden fuglene vil det øvrige dyreliv også drage fordel af de nye naturtyper. Flere insekter vil skabe fødegrundlag for både fugle, padder og små pattedyr, mens skjulesteder som dødt ved, stenbunker og tæt vegetation kan understøtte krybdyr og pattedyr. Den øgede variation i vegetation og landskabsstruktur generelt gavner en bred vifte af arter. Samlet set vil dette styrke områdets biodiversitet markant og naturværdi sammenlignet med de nuværende marker i omdrift.

6 Monitorering af biodiversitet

For at dokumentere den løbende udvikling af biodiversitet på projektområdet, kan forskellige overvågningsmetoder tages i brug. Metoderne giver mulighed for at dokumentere og evaluere naturtilstanden og udviklingen, der iværksættes i forbindelse med projektet.

- **Naturtilstandssystemet**
Naturtilstandssystemet anvendes til at vurdere, om naturarealer opfylder kriterierne for beskyttelse under §3 i Naturbeskyttelsesloven. Kommuner bruger systemet til at beregne natur- og strukturindeks, hvilket dog kræver adgang til deres databaser. Alternativt kan metoden anvendes manuelt ved feltbesigtigelse og udfyldelse af papirskemaer, der efterfølgende indscannes og kan sammenlignes år for år.

- **ByNatur**
Bynatur er et brugervenligt værktøj til at registrere biodiversitet i byområder. Appen gør det muligt at kortlægge plantearter og naturtilstand på et projektareal, samtidig med at den tildeler en biodiversitetsscore baseret på internationale standarder (UrbanBioScore). Metoden er primært udviklet til brug af fagpersoner og kan også
- **Arter.dk**
Arter er Danmarks videnbase om de arter, der lever i vores natur. Formålet med Arter er at samle data om arter fra både private og offentlige kilder og gøre dataene tilgængelige for alle.
Til registreringen benyttes en app på telefonen, hvor man nemt kan fotografere arter, artsbestemme og få dem valideret. Man kan derefter tilgå dem online og dermed se udviklingen i flora og fauna over en årrække.
Metoden kan eventuelt kombineres med en årlig Bioblitz hvor alle fund registreres på Arter.dk.
- **Biofaktor**
Biofaktoren er et mål for omfanget af et områdes grønne elementer (træer, buske, græs, søer mv.) i forhold til dets størrelse. Ved at inkludere tagflader, facader og bagmure samt gøre overfladebelægninger gennemtrængelige for vegetation og vandgennemstrømning er det muligt at opnå høje bio-faktorværdier.
Biofaktoren kan ikke sige noget om værdien af de grønne arealer, men kan bruges i planlægningsprocessen og synliggøre potentialet for omfanget af de grønne elementer.